

Vergaderjaar 2020–2021

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 1131

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 april 2021

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft op 13 april 2021 verzocht om voorafgaand aan het plenaire debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus van a.s. donderdag (Handelingen II 2020/21, nr. 69, debat over de ontwikkelingen rondom het coronavirus) alle documenten die betrekking hebben op de (totstandkoming van de) overeenkomst tussen het Ministerie van VWS en Stichting Open Nederland naar de Kamer te sturen. Bijgaand doe ik uw Kamer de belangrijkste documenten toekomen die betrekking hebben op de afspraken tussen het Ministerie van VWS en Stichting Open Nederland, ten aanzien van de opzet van de testcapaciteit voor spoor 2a, toegangstesten¹. Dit zijn voor dit moment de belangrijkste documenten die ik in dit korte tijdsbestek heb kunnen identificeren. De achterliggende financiële stukken zijn niet bijgevoegd vanwege bedrijfsgevoelige informatie.

Hieronder geef ik bovendien wat uitgebreider toelichting over de totstandkoming van de opdracht aan Stichting Open Nederland. Vervolgens geef ik een overzicht van welke stukken met de Kamer gedeeld worden.

Achtergrond

Totstandkoming opdracht

In het najaar van 2020 klonk maatschappelijk breed de roep om de inzet van sneltesten bij het «van het slot krijgen» van de samenleving door weer meer maatschappelijke en economische activiteiten mogelijk te maken. Zo lanceerde werkgeversorganisatie VNO NCW begin november een rapport over de testsamenleving. Ook in de Tweede Kamer pleitten meerdere fracties voor de inzet van sneltesten voor dit doel. Vanaf november 2020 heb ik samen met de Minister van EZK en de voorzitter

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

van VNO NCW gesproken over hoe capaciteit voor sneltesten, die nodig is bij het openen van de samenleving, te realiseren zou zijn.

Oud-commandant der strijdkrachten Tom Middendorp (momenteel bestuurder van de Stichting Open Nederland en eerder betrokken bij de opschalen van GGD-testcapaciteit in XL-straten, spoor 1) heeft hierna, op verzoek van VNO NCW, een voorstel ontwikkeld voor de realisatie van speciale teststraten waar toegangstesten kunnen worden afgenomen. Dit is besproken in een bestuurlijk overleg op 27 januari 2021. Om dit plan te realiseren is een onafhankelijke Stichting opgericht; Stichting Open Nederland. Deze Stichting heeft een kwartiermakersfunctie en in de latere fasen een coördinerende functie om met hulp van het bedrijfsleven snel een landelijk dekkend netwerk van testaanbieders voor toegangstesten te realiseren. Het kabinet heeft besloten met de Stichting samen te werken vanwege het non-profit karakter, de ervaring die werd ingebracht en de snelheid die nodig was. De Stichting heeft daarom op 22 februari jl. formeel opdracht gekregen om de testinfrastructuur voor de testafnamecapaciteit te realiseren, de testuitslagen te genereren in het ICT-systeem en de koppeling van de testuitslag aan het testbewijs mogelijk te maken. Vooruitlopend hierop is de Stichting al aan de slag gegaan.

Opdracht

Toen het besluit eenmaal genomen was om speciale testcapaciteit voor toegangstesten te realiseren, was het cruciaal dat de testcapaciteit voor toegangstesten in korte tijd kon worden opgezet. Een verkorte aanbestedingsprocedure duurt al gauw minimaal 6–8 weken, waarna vervolgens het werk nog zou moeten beginnen. De wens was echter op dat moment om in februari/maart 2021 van start te kunnen gaan met het opzetten van toegangstesten. Om die reden heb ik vanwege de snelheid, in afwijking van de Europese aanbestedingsregels, de Stichting financieel in de gelegenheid gesteld om dit te realiseren.

De Stichting heeft, vanwege de herhaaldelijke roep vanuit de samenleving en vanuit de Tweede Kamer om snel de eerste testcapaciteit te realiseren, in de opstartfase (fase 0 en 1) gekozen voor samenwerking met één testafnamebedrijf. Dit bedrijf had op dat moment al de benodigde ervaring en bewezen kwaliteit, had reeds landelijk verspreide testafnamecapaciteit beschikbaar en zou deze ook snel kunnen opschalen.

Risicobeheersing

Om de risico's die bij deze opdracht zouden kunnen optreden te beheersen heeft het kabinet twee «veiligheidskleppen» ingebouwd:

1. De opdracht aan de Stichting is in fasen opgedeeld (go/no go momenten); er wordt per fase een beslissing genomen of er gestart wordt met een volgende fase; inclusief de financiering van een volgende fase.
2. Tevens is geëist van de Stichting om bij verdere realisatie van testcapaciteit vanaf de exploitatie nadat het wetsvoorstel Toegangstesten van kracht wordt, de aanbestedingsregels in acht te nemen.

Daarnaast is er sprake van intensief overleg om de realisatie te monitoren en verantwoording te controleren.

Opbouw in fasen

De opdracht voor de opstartfase (fase 0) aan Stichting Open Nederland is op 22 februari jl. formeel verstrekt door de Minister van VWS in afstemming met de bewindslieden van EZK en OCW (dit is in mijn brief aan Uw Kamer op 23 februari jl. gemeld). De opdracht voor het vervolg is

vandaag aan de Stichting verstrekt. De voorbereidingen hiervoor zijn direct na het gereedkomen van de overeenkomst voor fase 0 in intensief contact met de stichting opgepakt.

Fase 1 duurt tot en met 1 mei 2021 en is bedoeld om de pilots toegangstesten mogelijk te maken. Elke volgende fase van toegangstesten kan pas voortgang vinden nadat het kabinet daartoe beslist. Na 1 mei 2021 -als het wetsvoorstel Toegangstesten van kracht wordt- beginnen de «exploitatiefases» (fase 2 en verder). Momenteel kunnen alle testaanbieders zich inschrijven via een «open-house» constructie van Stichting Open Nederland. Deze «open-house» constructie staat open van 8 tot en met 16 april 2021. Via een advertentie in landelijke dagbladen en op www.stichtingopennederland.nl is de start van deze toelatingsprocedure bekendgemaakt. Op 7 april jl. vond een digitale bijeenkomst plaats waarin geïnteresseerde partijen zijn geïnformeerd over de toelatingsprocedure. Partijen kunnen tot vrijdag 16 april 12:00 uur een verzoek tot deelname indienen.

Iedereen die aan de gestelde voorwaarden kan voldoen en bereid is tegen een door de Stichting vastgestelde vergoeding deze activiteiten te verrichten, krijgt de mogelijkheid om bij te dragen. Denk hierbij aan voorwaarden voor ervaring en beschikbaar personeel en de juiste IT-systemen. Hierna kunnen andere aanbieders zich voegen en vanaf fase 2 bijdragen aan de testcapaciteit.

Zoals ik gisteren in de COVID-19 voortgangsbrief al heb vermeld (Kamerstuk 25 295, nr. 1105), ben ik op dit moment ook in onderhandeling met Loveland over de bouw van XL-teststraten voor het realiseren van testcapaciteit met behulp van innovatieve sneltestmethoden, zoals LAMP en de ademtesten. Ik ben alleen in gesprek met Loveland omdat die al eerder XL-teststraten heeft ontworpen die volledig aansluiten op de technische vereisten van de LAMP en ademtest. De opdracht past daarmee binnen een van de uitzonderingen van de Europese aanbestedingsregels, omdat deze partij namelijk unieke kennis bezit en beschikt over de ontwerpen en benodigde expertise om deze opdracht uit te voeren. Deze partij is op mijn verzoek reeds gestart met het voorbereiden van de bouw van de XL teststraten, in afwachting op de definitieve ondertekening van de dienstverleningsovereenkomst. Ook in het verstrekken van deze opdracht zal ik een gefaseerde besluitvorming opnemen, zodat per fase kan worden bijgestuurd en per fase de kosten en de baten kunnen worden afgewogen. Deze opdracht betreft alleen de bouw en het beheer van de testfaciliteiten. Voor de exploitatie van deze XL- teststraten (het uitvoeren van de testen) zal Stichting Open Nederland een aanbesteding organiseren.

Begroting

Het kabinet heeft in totaal 1,1 miljard euro begroot voor het toegangstesten tot en met eind augustus 2021. Hiervan zal totaal ca. 900 miljoen via de Stichting lopen voor realisatie en exploitatie van toegangstesten. Het resterende bedrag is bestemd voor de kosten van antigeentesten en de opbouw van XL-straten voor de ademtesten en LAMP. In deze kostenraming is meegenomen: exploitatie en bouwen teststraten, personeelskosten, ICT-infrastructuur, opleidingen en trainingen, een callcenter en geld voor onderzoek en begeleiding in de test fase. Dit bedrag wordt zeker niet in een keer over gemaakt aan de stichting. Het kabinet besluit immers steeds per fase om de testcapaciteit verder op te schalen. Dit betekent dat ook de bevoorschotting van de Stichting per fase loopt; op basis van een begroting waarop kan worden bijgestuurd en waarover verantwoording wordt afgelegd. De facturatie vindt plaats op

nacalculatiebasis. Ik beoordeel de resultaten van de diensten/ de gestelde prestaties. Voor de nacalculatie specificeert en factureert SON de factuur en doet SON opgave van het aantal en de data van de werkelijk en noodzakelijk bestede dagen of uren, waarbij SON een korte omschrijving van de verrichte werkzaamheden geeft.

Of de geraamde bedragen nodig zullen zijn voor de realisatie van de opdracht van de Stichting hangt af van ook de daadwerkelijke besluitvorming door het kabinet (wanneer en hoelang is toegangstesten nodig/nuttig, mede in relatie tot het epidemiologisch beeld), de hoeveelheid benodigde testen en de prijsstelling. Door dit totale bedrag te reserveren is het kabinet voorbereid op een ruime hoeveelheid toegangstesten. Waarbij het de inzet is om de kosten zo laag mogelijk te houden, maar wel met een goede prijs/kwaliteitverhouding.

In onderstaande tabel staan de bedragen die nu per fase zijn begroot voor de realisatie van de totale testcapaciteit voor toegangstesten totaal (niet enkel SON). Het streefdoel is om van 25.000 testen per dag naar 400.000 testen per dag in mei op te bouwen. Fase 3 is in de tabel verreweg het grootste bedrag, maar betreft feitelijke meerdere sub-fasen. Nogmaals, per (sub)fase wordt een specifieke begroting opgesteld en vindt aparte besluitvorming plaats door het kabinet.

	Begroting (euro)
Fase 0 maart	5,1 mln
Fase 1 april	83 mln
Fase 2 mei	177 mln
Fase 3 juni t/m eind augustus (fase 3 a, b, c, d)	865 mln
Totaal	1,1 mld

Totaal zijn nu de volgende bedragen overgemaakt aan de Stichting: vijf miljoen euro voor fase 0. Na tekening van de dienstverleningsovereenkomst voor de volgende fase wordt een voorschot verstrekt aan de Stichting van circa 62 miljoen (80% van het bedrag). Het totale begrote bedrag is dus nog niet overgemaakt aan de Stichting. Benadrukt wordt dat wanneer de Stichting een batig saldo heeft na afloop van de dienstverleningsovereenkomst, zij contractueel gehouden is het batige saldo aan VWS over te maken. Over financiering van fase 2 vindt op dit moment besluitvorming plaats binnen het kabinet. Uiteraard zal ik uw Kamer informeren, zodra hierover meer bekend is.

Verantwoording

De verantwoordingsrelatie tussen VWS en de Stichting is transparant. VWS verstrekt middelen aan de Stichting op basis van kostenramingen die door de Stichting worden aangeleverd. Ook krijgt het Ministerie van VWS inzicht in de activiteiten en kosten van de Stichting, de Stichting rapporteert periodiek aan het ministerie over de uitvoering en realisatie van de opdracht, en de Stichting zal worden gecontroleerd door een externe accountant. Daarnaast worden de processen van leveranciers van de stichting door een onafhankelijke, externe partij, getoetst.

Stukken

De toegezonden stukken, die u in de bijlage treft, betreffen:

1. De dienstverleningsovereenkomst tussen Stichting Open Nederland en VWS voor fase 0 (het kwartier maken van de testcapaciteit).

2. Het voorgestelde plan van aanpak voor fase 0 + begroting fase 0 (bijlage van DVO)
3. Arvodi_2018 (bijlage van DVO)
4. Financiële bijsluiter (bijlage van DVO)
5. De dienstverleningsovereenkomst tussen Stichting Open Nederland en VWS voor vervolgfase.
6. Het verzoek aan Loveland Productions B.V. om te starten met het voorbereiden van de bouw van de XL teststraten.

Mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat, de
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge